

11. „Blahoslavení pronásledování pro spravedlnost“: Člověk a životní pevnost.

Matt Redman, My Hope

<https://www.youtube.com/watch?v=fsiEGonTXRA>

Co je pro tebe naděje?

Co je základem tvé naděje?

Výklad blahoslavenství

„Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské“ (Mt 5,10)

Pronásledování

V posledním blahoslavenství se hovoří o trpění, a proto se toto blahoslavenství vedle druhého zdá tím nejparadoxnějším. O spravedlnosti u Matouše jsme již hovořili, proto se nyní zaměříme na „pronásledování“, a to nejprve u Matouše, pak ve zbytku NZ.

Sloveso „pronásledovat“ se u Matouše objevuje nejčastěji ze všech evangelií, v Hor-ském kázání (5,10.11.12.44), pak v misijní (10,23) a závěrečné řeči (23,34). Jméno „pronásledování“ se objevuje v řeči v podobenstvích (13,21).

(1) Mt 5,11-12: znovu se ve druhé osobě množného čísla opakuje poslední blahoslavenství, aplikováno na Ježíšovy posluchače. Způsob pronásledování je dále upřesněn a jejich osud je přirovnán osudu proroků. Lze říct, že pronásledování je pronásledováním těch, které vyslal Ježíš. (2) V Mt 5,44 je téma pronásledování a Božího synovství spojeno ještě úžeji, než v 5,9-10. (3) V Mt 10,23 Ježíš poučuje dvanáct apoštolů: *Když vás budou pronásledovat v jednom městě, prchněte do jiného*. Je to praktické jednání a i útěk může být dobrou odpovědí na pronásledování. (4) V Mt 23,34 se Ježíš obrací k pronásledovatelům svých učedníků takto; přičemž to, co Ježíš v 10,17n.33 popsal jako osud svých učedníků, nyní líčí jako činnost svých protivníků, kteří jeho vyslance budou pronásledovat. Ti nejen že přeberou Ježíšovu činnost (srov. 10,5-15), ale „zdedí“ i Ježíšovy protivníky a pronásledování (srov. 10,24n). (5) V Mt 13,21 se říká, že pronásledování se nezrodí jen tak, z jakékoli příčiny, ale *díky slovu* – tedy díky přijetí a uskutečňování toho, co Ježíš říká (srov. pronásledování: *pro spravedlnost* 5,10; *kvůli mně* 5,11; budou vás nenávidět *pro mé jméno* 10,22). Tedy nejen apoštolové, ale kdokoli, kdo chce následovat Ježíše a žít podle jeho učení se nesmí divit, že právě proto bude pronásledován. Podobenství ukazuje, jaké nebezpečí může díky pronásledování vzniknout, a co je třeba dělat pro jeho překonání. Aby se člověk nepohoršil, neztratil víru a neodloučil se od Ježíše, je třeba, aby v něm jeho slovo bylo hluboce zakořeněno, tedy aby měl k Ježíšovi opravdu silný osobní vztah.

To, co bylo u Matouše předpovězeno, nacházíme v jiných NZ spisech potvrzeno a uskutečněno (Sk 8,1; 13,50 atd.); Pavel sám svoje jednání před konverzí označuje na mnoha místech za pronásledování (např. 1K 15,9) a sebe za pronásledovatele (1Tm 1,13). Vždy říká, že pronásledoval církev Boží, tedy nikoli jen Ježíšovy vyslance, ale všechny křesťany díky jejich víře v Ježíše (např. 1K 15,9; Ga 1,13.23; Fil 3,6).

Nakonec si ještě ukážeme místa, jejich obsah je velice podobný osmému blahoslavenství: 2Tm 3,12; 1Pt 3,8-13; 1Pt 4,14.

Vidíme, že téma osmého blahoslavenství je v NZ přítomné velice silně, mohli bychom najít daleko více paralel, kdybychom hledali další synonyma pronásledování, např. nenávisť. NZ spisy byly často psány právě proto, aby křesťany povzbudily v době pronásledování.

Praktické důsledky

Jak jsme řekli, „spravedlnost“, pro níž jsou učedníci pronásledováni, znamená lidské jednání v souhlase s Boží vůlí, tak jak jí učil Ježíš. Ti, kdo žijí podle Ježíšových slov, mohou být za to pronásledováni, přičemž je třeba podle nich žít bez ohledu na odmítnutí či chválu lidí. Přislíbení nebeského království opakuje první blahoslavenství a vytváří tak inkluzi, upozorňující na důležitost celého celku blahoslavenství a tohoto zaslíbení zvlášť.

V tomto blahoslavenství se poprvé objevuje *pasivní postoj* („jsou pronásledováni“) pronásledovaných; zatím to bylo jen ze strany Boží (“budou nasyceni” atd.). Tvrzení, že pronásledování se děje díky spravedlnosti, výslovně odkazuje na čtvrté blahoslavenství (*Blahoslavení, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni*) a tak ukazuje, že pronásledování se netýká ničeho jiného, než jednání podle vůle Boží. Avšak toto jednání podle vůle Boží sebou nese všechny postoje, které jsou zahrnuty i v ostatních blahoslavenstvích. Můžeme tak říci, že právě to, jak Bůh odpovídá na jednání člověka podle jeho vůle ve třetích částech blahoslavenství (tj. těší, dává zemi za dědictví, sytí, je milosrdný, dává se spatřit, nazývá svým synem, dává království nebeské), vyvolává pronásledování, odmítání a násilí lidí.

Poslední blahoslavenství tedy nepopisuje nějaký nový postoj vzhledem k ostatním blahoslavenstvím, avšak přidává jim další rozměr a díky tomu je blahoslavenstvím. Např.: člověk nejen že se musí snažit o šíření pokoje, ale musí rovněž unést, že bude právě proto odmítnut a že s ním bude zle nakládáno. Proto nesmí ve svém úsilí polevit (nejlepším komentářem k tomu je pátá a šestá antiteze, 5,38-48). Tak pronásledování pro spravedlnost jsou blahoslavení nejen proto, že mají hlad a žízeň po spravedlnosti, ale také proto, že kvůli ní snášejí pronásledování.

Skutečnost, že toto blahoslavenství stojí na posledním místě, znamená, že předpokládá uskutečňování všech předchozích: někdo může být kvůli spravedlnosti pronásledován jen v případě, že ji skutečně praktikuje. Pronásledování může kromě toho mít různé formy a významy – také smrt, jako se dostalo prorokům i Ježíšovi.

Skutečnost, že „jejich je nebeské království“ se opakuje, chce upozornit na jeho důležitost. Je to jediný prvek, který se neodvolává až na eschatologickou budoucnost, ale který „je v přítomnosti“, a tak se jeví jako to nejdůležitější tvrzení ze všech blahoslavenství. To, co sebou toto vlastnění Božího království také nese, označují ostatní blahoslavenství, až ke přijetí do rodinného života Božího.

Posledním charakteristickým prvkem je opakování blahoslavenství ve verších 11-12 (srov. 6,12 opakován v 6,14-15). Zdá se, že tak je toto blahoslavenství rozhodně potvrzeno, a jeho aplikace na posluchače jim chce ukázat, že i všechna ostatní blahoslavenství nemají zůstat abstraktním učením, ale týkají se všech posluchačů.